

Boerenbloed met een vleugje idealisme | BD-ondernemers



Tekst: Ellen Röling

De belangstelling voor biologisch-dynamische voeding groeit. Steeds meer jonge mensen willen er ook hun vak van maken en volgen een opleiding aan Warmonderhof, hét opleidingsinstituut voor BD-landbouw in Nederland. Ze kiezen regelmatig voor het ondernemerschap, maar vooral voor een andere kwaliteit van leven.

Warmonderhof

Afgelopen jaar startten 44 voltijdstudenten en 112 deeltijdstudenten aan de opleiding voor Landbouw, Zorglandbouw en Stadslandbouw. Het aantal groeit jaarlijks. De voltijdstudenten, vaak jongeren, zijn vier jaar intern op Warmonderhof met een programma van leren, werken en wonen. “De meesten hebben geen agrarische achtergrond,” vertelt Ruud Hendriks. Hij is ruim 25 jaar docent Bodemkunde en teamleider. “Ze komen hier in een andere wereld terecht. Landbouw is geen negen-tot-vijfbaan. Je gewas en je dieren vragen voortdurend je aandacht. Op Warmonderhof krijgen ze boerenbloed.” De voltijdstudenten beginnen na hun opleiding in de regel als medewerker op een BD-bedrijf, een deel wordt – later – zelf ondernemer in binnen- of buitenland. “In de tweejarige deeltijdopleiding ligt dat anders. Dat zijn vaak mensen die op latere leeftijd uit interesse de BD-opleiding naast hun bestaande werkzaamheden doen.” Opvallend vindt Ruud dat vooral veel jongeren naar de menskant van de biologisch-dynamische landbouw trekken. “Zoals het samenwerken met deelnemers op een zorgboerderij. Of werken in de stadslandbouw waar het niet alleen gaat over verbouwen, maar ook over cursussen, rondleidingen en lezingen.”



Studenten van Warmonderhof snijden spinazie op het land, foto: Warmonderhof

| Warmonderhof.nl



Max en Elsa wonen in een yurt op de Zonnehorst, foto: Clarien Cornelisse

Bedrijfsovername

In een yurt op de Zonnehorst wonen Max van den Dool en Elsa met hun baby en een tweede op komst. Max (21) studeerde dit jaar af van de voltijdopleiding en Elsa van de deeltijdopleiding. Ze wonen en werken op de Zonnehorst om te ontdekken of zij het bedrijf willen overnemen van de huidige tuinder en zijn vrouw: Henk en Hillie Bunschoek. Max ging op zijn zestiende naar Warmonderhof. "Ik had geen landbouw- of BD-achtergrond, maar heb wel op de vrijeschool gezeten. Op Warmonderhof voelde ik me thuis, het herinnerde me aan mijn basisschooltijd. Ik wil nu graag zelf ondernemen. Ik koos voor de Zonnehorst omdat het een bedrijf is dat overname aantrekkelijk probeert te maken, ook voor starters, omdat we de grond niet hoeven over te nemen. Onze droom is een gemengd bedrijf, dat divers maar overzichtelijk en behapbaar is. Een plek waar alle facetten van de BD-landbouw een verdiende plek krijgen: de composthoop, preparaten, gewassen, kas, vee en mens. Omdat we nu nog onze handen vol hebben aan ons gezin willen we ons in eerste instantie alleen richten op de tuinbouw. De groentetas van de Zonnehorst heeft wekelijks zo'n 250 abonnees. We willen onze producten lokaal nog meer aan de man brengen. Deze winter gaan we bedenken hoe we dat gaan aanpakken."

Ongebonden grond

"Wat is er mooier dan met plezier je werk doen," stelt Gerlof Pronk, vennoot op de Naoberhoeve in Echten. Hij betaalt zichzelf uit met arbeidsvreugde. "Als ik twee ringslangen op mijn land tegenkom, is dat puur goud." Hij studeerde 15 jaar geleden af op Warmonderhof. Samen met zijn vrouw en twee andere stellen runt hij een zorgboerderij met vee, tuinbouw en melkverzuiveling. Ook verkopen ze producten in hun boerderijwinkel en via de Naoberkrat-abonnementen, en staan ze op de markt in Enschede. De Naoberhoeve verdient de helft met de landbouw en de andere helft met de zorgboerderij. "Het is hard werken, maar het is de moeite waard."

De vennoten willen ook meer ruimte gaan bieden aan mensen die zichzelf willen ontwikkelen in de BD-landbouw of aan de zogenoemde 'ongebonden grond'-landbouw. "Van de komende generaties kunnen we niet meer verwachten dat ze zich dertig jaar binden aan een plek. Vrijheid en persoonlijke ontwikkeling horen immers ook bij de BD-landbouw. De Naoberhoeve kan een vehikel zijn waarin mensen land kunnen pachten, een tijdje kunnen boeren en dan weer weggaan. De grond is dan van niemand en van iedereen. De Naoberhoeve zorgt voor een bedrijfsmodel en voor een soort van kwaliteitsgarantie. Iets dergelijks gebeurt nu al op de Zonnehorst in Punthorst."

| Naoberhoeve.nl

De Naoberhoeve verdient de helft met landbouw en de andere helft met de zorgboerderij

Gerlof Pronk, helemaal links met zoon Joni, en zijn medevennoten van De Naoberhoeve, foto: Naoberhoeve

| Film over Zonnehorst: goo.gl/N1lyPN





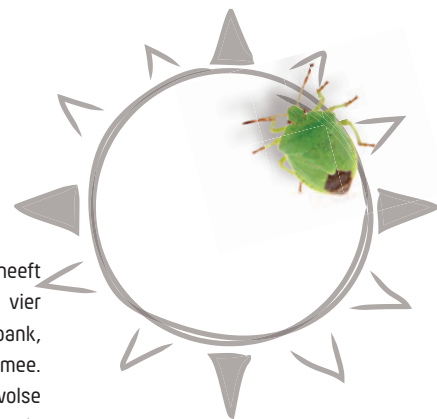
Jos van Leussen is initiatiefnemer van de Zwolse Stadslanderijen, foto Ruud Ploeg

Woningbouwgrond voor bioboeren

Kleine dromen kunnen groot uitpakken. Vastgoedontwikkelaar Jos van Leussen (43) koos ooit voor groen en studeerde aan de landbouwuniversiteit in Wageningen. Maar 15 jaar later was in zijn werkzame leven weinig groens meer te bespeuren. Hij besloot om de deeltijdopleiding aan Warmonderhof te doen en voelde daar zijn oude passie weer. "Ik wilde boer worden. Ik besloot daarom minder te gaan werken en vertelde in mijn netwerk waar ik mee bezig was. Zo ontstond het idee om mijn ervaring als projectontwikkelaar te combineren met mijn opleiding op Warmonderhof. Rondom Zwolle liggen honderden hectaren grond die in de speculatietijd zijn aangekocht voor woningbouw. Maar veel van die projecten zijn uitgesteld en afgesteld. De eigenaren laten het land liggen en verpachten het met losse eenjarige pachtcontracten, zodat boeren daar niet duurzaam kunnen boeren. Maar zou het geen goed idee zijn om die stukken in te zetten voor biologische stadsland-

bouw?" Ja dus. "Vastgoedontwikkelaar BPD heeft ondertussen 32 hectare ingebracht, ik heb al vier biologische boeren gecontracteerd, en Rabobank, BPD en het Overijssels Landschap investeren mee. De producten gaan we onder de naam De Zwolse Stadslanderijen aanbieden, dit jaar komen we met de eerste producten. Het is de bedoeling dat de inwoners ook zelf over de gronden kunnen wandelen en zo in contact komen met duurzame landbouw. Het eerste struinpad is 28 juni jongstleden officieel geopend. Het is een verrijking voor Zwolle. Projectontwikkelaars hebben hier ook zelf baat bij omdat dit past binnen duurzame doelstellingen en omdat de gronden er aantrekkelijker uit komen te zien." Dit jaar en komend jaar heeft Jos nog nodig om plannen uit te werken. "Maar het ziet er goed uit en in dat geval kan ik uit dit project een inkomen genereren." ☑

| [Facebook.com/dezwolsestadslanderijen/](https://www.facebook.com/dezwolsestadslanderijen/)



"Inwoners kunnen over de gronden wandelen en zo in contact komen met duurzame landbouw"